

NOS

Medlemsorgan för Föreningen Natur och Samhälle i Norden

PROGRAM OKTOBER - DECEMBER 1992

Detta programblad är sammanställt av Benita Jansson, Anders Schærström, Kaj Valtersson och Boel Jorup. Redigeringen avslutades den 16 september. Nästa programblad beräknas utkomma i början av januari 1993. **Manusstopp** för notiser till detta är den 1 december.

Nu är den stolta vår utsprungna, den vår de svaga kalla höst — som Karlfeldt uttryckte saken. Det är väl inte så svårt att hålla med, när septembersolens vänliga sken lyser och värmer, medan björkarna leker gullregn — utstyrda i gula lövklasar. Septembervärmen känns som en nådatid: man trodde att sommaren var slut, men upptäcker varje år att den dröjer sig kvar.

"Kände du kylan i luften i morse?" sjöng en gång Barbro Hörberg. Visst, snart nog blir det svårt att stiga upp om morgnarna och man skulle helst vilja gå i ide. Man börjar tro att man egentligen skulle ha blivit björn eller igelkott, men blivit felprogrammerad.

Men nu i september tar man, laddad av sommarens ledighet och upplevelser, itu med nya uppgifter.

Nedslående är att vi under sommaren åter har råkat ut för inbrott i föreningslokalen. Det verkar som om inte bara projektorn utan också en hel del fältproviant har försvunnit. Dessutom vållar en sådan händelse extra arbete.

Däremot blir man som föreningsfunktionär riktigt glad, då medlemmar kommer med intressanta förslag till programpunkter. Inte minst när det kommer förslag till långresor. Nu har vi fått förslag om resor såväl till Island som till Björnöen.

Och under hösten blir det i vanlig ordning ett varierat program om såväl natur som samhälle, i när och fjärran, i nutid, forntid och framtid. Håll till godo!

Låt gärna dina vänner, kolleger, släktingar och grannar få upptäcka vad vi har för oss i FNSiN.

Glad höst!
Din ordförande,
Anders Schærström

Ge någon ett medlemskap i FNSiN i julklapp!

LÖRDAGSTUR I NACKARESRESERVATET

Lördagen den 3 oktober kl 10

Leta fram svampkorgen och följ med ut i skogen. Har vi tur kan vi komma hem med kremlor, riskor, musseroner och kanske trattkantareller!

Claes-Göran tänker också titta närmare på intressanta växter och leta efter varggrottor som lär finnas i området. Promenaden tar ca 5 tim och startar vid Björkhagens T-banestation kl 10.

Tag med matsäck för uterast. Ring och anmäl dig till Claes-Göran Ström 08-19 12 52 (b)

HAVTORNSPLOCKNING

Söndagen den 11 oktober

Det är dags för den traditionella utfärden till Grisslehamnstrakten där vi hoppas hitta havtorn även i år. De sylriga bären, som kan användas t ex till saft, likör, fromage och parfaim, går lätt sönder, varför de enklast plockas med hjälp av en liten sax. De taggiga buskarna är mycket ljuskrävande och växer främst vid öppna havsstränder. Handskar och varma kläder rekommenderas. Samåkning i egna bilar. Avfärd kl 9.00, samling vid Bergshamra torg (T-bana mot Mörby). Avståndet till Grisslehamn är ca 11 mil. Rekommenderad ersättning till bilförarna blir 70 kr/passagerare vid välfyllda bilar. Meddela om du har bil och kan ta passagerare.

Anmälan senast fredag 9 oktober till Erik Elvers 08-85 84 88(b) 08-788 29 98(a)

CYKLING PÅ ÖAR

Tisdagen den 20 oktober kl 19

Lokal: Upplandsgatan 80, t v om porten

Racer, hybrid, mountain-bike, hoj, velo — kärt barn har många namn. Med någon av dessa cykelmodeller har Kaj Valtersson och Anders Tunevi färdats dels från norra till södra delen av Mallorca och tillbaka igen över bergen, och dels med Waxholmsbåtars hjälp på några av de större öarna i Stockholms skärgård. De berättar om sina upplevelser och visar bilder i föreningslokalen denna tisdag med början kl 19.00.

Kaj Valtersson
08-53 18 15 87 eller 710 18 92(b) 08-16 23 91(a)

TEMA ÖSTERSJÖN

Vi har flera gånger talat om att ta upp Östersjön som tema för en cirkel. Nu är det dags! Vi börjar med ett söndagsbesök på Görvålns slott och Järfälla Naturskola. Där presenteras material och utställningar från det ekologiska och pedagogiska samarbete, som kallas Baltic Sea Project. Genom samarbetet växer kunskaperna om vårt gemensamma innanhav och samtidigt stärks förbindelserna mellan länderna. Om de intressanta resultaten berättar **Inger Mellgren**, som är biolog och lärarfortbildare. Hon medverkar som projektledare i Baltic Sea Project.

Redan under söndagen stiftar vi bekantskap med Östersjöns liv, ekologi och historia, vilket vi fortsätter med under två uppföljningsmöten på vardagkvällar. Deltagarna får själva påverka uppläggningsen av sammankomsterna. **Christina Polgren**, som också är biolog, är ledare tillsammans med Inger.

Priset för att delta i de tre sammankomsterna är 200 kronor. Vi bör helst vara 15-20 deltagare.

Föransmälan är nödvändig. Ring eller skriv till Anders Schærström eller Benita Jansson senast den **16 oktober**.

Upplysningar om detaljer i temat lämnas av Inger Mellgren, tel 08-58 01 40 98 och 58 01 93 76.

FÖRSTA SAMMANKOMSTEN

Söndagen den 25 oktober kl 10

Inger och Christina tar emot med kaffe i Järfälla Naturskola (slottets södra flygel) och presenterar samlingarna om Östersjöns liv, geologi, ekologi och miljöproblem. Tillfälle kommer att ges till "egna upptäckter" i naturskolans "mini-östersjö". Utöver detta finns kulturhistoriskt intressanta byggnader och en unik park att beskåda. Tillsammans bestämmer vi hur uppföljningsmötena skall läggas upp. Lunch serveras i slottet för 50 kronor. Besöket avslutas förmodligen framåt kl 14.30.

Transporter:

Pendeltåg från Stockholms central kl 8.52 till Jakobsberg. Därifrån ca tre kilometers promenad. Eventuellt kan gemensam transport ordnas.

Du kan delta i studiebesöket på Görvålns slott utan att delta i de följande sammankomsterna. Pris 100 kronor (exkl. lunch). Anm och upplysningar: se ovan.

UPPFÖLJNING: TEMA ÖSTERSJÖN

Onsdagen den 4 nov och tisdagen den 17 nov kl 18.30 i lokalen på Upplandsgatan 80.

(Preliminärt — tid och plats kan ändras om deltagarna kan enas om detta)

Vi fortsätter diskussionerna om Östersjön. Anders Schærström 08-758 30 03(b) 08-665 29 00(a) eller Benita Jansson 08-91 71 32(b) 08-666 86 42(a)

COSMONOVA

Onsdagen den 28 oktober kl 20.

Vill du vara med om en spännande rymdfärd? I mitten av oktober invigs Cosmonova, Riksmuseets omniteater, som är ett modernt planetarium och en biograf i samma salong. Den kupolformade filmduken omsluter besökaren och tillsammans med det digitala stereoljudet får man en känsla av att befinna sig i händelsernas mitt.

20 platser finns bokade för oss den 28 okt kl 20.00.

Priset är 55 :- kronor/st.

Beställ plats före den **12 oktober** genom att ringa till

Benita Jansson 08-666 86 42(a) 08-91 71 32(b)

SOLNEDGÅNG VID UPSALA HÖGAR

Tisdagen den 3 november ca kl 15.48

Förra vinterns planer att kontrollera om Upsala Högar kan ha fungerat som en jättelik almanacka, på samma sätt som Stonehenge i England, stäcktes av dåligt väder. Vi hoppas på bättre tur i år så att vi kan få se solen gå ner i rät linje efter högarnas sidor denna dag, som enligt Snorre var tiden för svearnas midvinterblot. Medtag lämplig förtäring. Vid mulet väder inställes utfärden.

SJ-tåg går från Stockholms central 14.03, från Märsta 14.30

Anmälan senast måndagen den **8 oktober** till

Erik Elvers 08-85 84 88(b) 08-788 29 98(a)

RUNSTENAR I UPLANDS VÄSBY

Lördagen den 7 november kl 13.13

I Smedbyområdet strax söder om Uplands Väsby finns ett antal runstenar, som vi bekantar oss med under en höstpromenad i området. Mycket lätt vandring på gångvägar! Samling vid pendeltågsstationen Uplands-Väsby kl 13.13 (tåg från Stockholms central 12.46)

Anmälan senast fredagen den **6 november** till

Erik Elvers 08-85 84 88(b) 08-788 29 98(a)

BLOMMOR OCH BIN I NÄRBILD

Onsdagen den 11 november kl 19.

Lokal: Upplandsgatan 80, t v om porten

Ibland är det intressant att studera naturen ur en ovanlig vinkel. Hur ser en blomma ut ur en humlas perspektiv, och hur skulle man uppfatta humlan om man såg den från en pistill? Vi kanske kan få en inblick i det denna kväll, när Ingmar Svedlund har lovat att visa oss sina diabilder. Det blir ett ca 45 min långt program med bilder från alla håll i Sverige.

Benita Jansson, 08-91 71 32(b) 08-666 86 42(a)

HÖSTVANDRING I VALLENTUNATRAKTEN

Söndagen den 15 november kl 10.50

Vandring från Frösunda station på Roslagsbanan ner mot Vada eller Össeby-Garn, beroende på vad klockan blir. Vi går på småvägar och stigar i närheten av Helgöån, del av den gamla vattenvägen från Garnsviken. Ca 10 km. Samling vid Frösunda station kl ca 10.50 (tåg från Stockholm Östra 9.56 mot Kårsta).

Anmälan senast fredagen den 13 november till

Erik Elvers 08-85 84 88(b) 08-788 29 98(a)

HÖSTMÖTE

Tisdagen den 24 november kl 18.15

Lokal: Fältöversten, Föreningsrådet, grupprum 3

Medlemmarna i Föreningen Natur och Samhälle i Norden kallas härmed till ordinarie höstmöte tisdagen den 24 november kl 18.15.

Dagordning:

- 1 Val av mötesordförande, mötessekreterare och två justerare
- 2 Fastställande av röstlängd
- 3 Mötets behöriga utlysande
- 4 Fastställande av dagordningen
- 5 Protokoll från föregående allmänna möten
- 6 Val av ny styrelse
- 7 Val av revisor och revisorsuppleant
- 8 Val av valberedning
- 9 Beslut om årsavgift
- 10 Förslag till budget för 1993
- 11 Motioner (Motioner skall vara styrelsen till handa senast tre veckor före höstmötet)
- 12 Övriga ärenden

Styrelsen

TURKIET — ANATOLIEN

Ett ljud- och bildspel

Tisdagen den 24 november kl 19.00 (ca, direkt efter höstmötet)

Lokal Grupprum 3, Fältöversten.

I hjärtat av den anatoliska högplatån ligger det märkliga Kappadokien. I denna sällsamma trakt har människan under årtusenden inrättat sig med klippkyrkor, bostäder och underjordiska städer.

I hela Kappadokien finns närmare 400 klippkyrkor, många med fresker, bl a med motiv ur Nya Testamentet. Vi kommer att besöka några som ligger i Göremedalen samt en underjordisk stad, Kaymakli.

Vi besöker vidare staden Konya, känd för Mevlanas dansande dervischer, huvudstaden Ankara med Atatürks mausoleum och museet för anatolisk kultur och slutligen Istanbul, där vi besöker kristenhetens största kyrka — Hagia Sofia, Blå moskén, unik med sina sex minareter och naturligtvis Topkapiserajen — sultanpalatset med sina rikedomar.

Björn Korpe 08-82 75 33 (b)

GLÖGGFEST

Fredagen den 4 december kl 18.00 - ?

Lokal: Upplandsgatan 80, t v om porten

Enligt senaste nytt medför anpassningen till EG att glöggen härnäst inte kommer att vara sig riktigt lik. Eventuellt kan vi trola fram någon flaska från förra året. Annars får vi hålla till godo med årets.

Gröten, pepparkakorna och adventskänslan påverkas veterligen inte. Alltså räknar vi med att stämningen skall bli den samma som de senaste åren när vi än en gång samlas i ljusens sken.

Vi ser helst att du anmäler dig **senast dagen före festen** för att lättare kunna beräkna behovet av gröt, glögg m m. Självkostnadspris gäller som vanligt.

Anders Schærström 08-665 29 17(a) 08-758 30 03(b)
Lotta Undin 08-82 69 42(b) 08-737 29 82(a)

LÅNGRESA 1993

Så vill vi redan nu berätta att Staffan Hermansson räknar med att arrangera en **Islandsresa i juli 1993**. Det skall bli en upptäckarresa med bil och tältning i ca 10 dagar. Tänktrutt är längs västra och norra kusterna till Husavik och in till Myvatn och återfärd mellan jöklarna.

En **studiecirkel om Island** sätts igång i januari. Plats och tider kommer i nästa program.

Staffan Hermansson 08-89 88 93 (b)

SKRIDSKOTURER

Trots att vintrarna de senaste åren varit mycket milda, har det ändå varit finfina skridskoisar. Vi räknar med en fin säsong i vinter också. I nästa program berättar vi mer.

Om du har frågor om utrustning kan du redan nu få tips och råd om du vänder dig till

Björn Setterberg 08-713 44 49 (a) 08-640 47 52 (b)

FÖRENINGEN NATUR OCH SAMHÄLLE I NORDEN

Box 49015
100 28 STOCKHOLM

Lokal: Upplandsgatan 80, Stockholm
Tel lokalen: 08-33 49 59

Medlemsavgifter:

Fullbetalande: 110 kr per år
Familjemedlem: 25 kr per år
Ny medlem efter 30/6: 55 kr

Avgiften sätts in på postgirokonto 67 01 50-2

FUNKTIONÄRER

STYRELSE

Ordförande:

Anders Schærström
Kometvägen 49
183 33 Täby
08-758 30 03 (b)
08-665 29 17 (a)

Vice ordf:

Pia Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-56 03 30 27 (b)
08-34 91 10 (a)

Sekreterare:

PeO Sundqvist
Grubbens gata 9
112 32 Stockholm
08-650 73 19 (b)
08-653 71 92 (a)

Kassör:

Erik Elvers
Illerstigen 28
170 71 Solna
08-85 84 88 (b)
08-788 29 98 (a)

Övriga ledamöter:

Ola Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-56 03 30 27 (b)

Birgitta Traxel
Vesslevägen 40 nb
161 40 Bromma
08-25 03 35 (b)
08-616 21 96 (a)

Kaj Valtersson
Vårdshusvägen 20, 7 tr
145 50 Norsborg
08-53 18 15 87 (b)
08-16 23 91 (a)

Bo Zachrisson
Birkagatan 2
113 36 Stockholm
08-31 02 33 (b)
08-16 42 29 (a)

Programkommitté:

Benita Jansson
Sköntorpsvägen 49
121 65 Joharneshov
08-91 71 32 (b)
08-666 86 42 (a)

Kaj Valtersson
se ovan

Boel Jorup
Götgatan 97
116 62 Stockholm
08-640 02 91

Kontaktpersoner

FNSiN-Höga kusten
Lena Hermansson
Svanö 25
870 40 Lunde
0612-303 50 (b)

FNSiN-Skåne
Eva Marie Widmark
Bärsärkagången 10
223 75 Lund
046-14 73 11 (b)

FNSiN-Uppland
Sven A Nyberg
Valthornsvägen 31
752 50 Uppsala
018-40 47 70 (b)

FNSiN-Värmland
Lena Sewall
Älvrosgratan 4
654 61 Karlstad
054-18 68 75 (b)

FNSiN-Östergötland
Håkan Bley
Sköldvägen 18
616 33 Åby
011-63 169 (b)
011-19 11 04 (a)